

Knjiga Izlaska

Mojsije – osloboditelj i zakonodavac

Izl 1,1 ואלה שמות

“**A** ovo su imena...”

= Nastavak na Post

hebr. Š^emot

Mojsijevo zvanje (Izl 3,1–4,17)

- 2x “Mojsije” – obraćenje, zvanje (3,4)
- שלח *šālah* poslati – הלך *hālak* ići (v10)
- 1. naznaka nevolje (v7.9);
  - Jad, muka (v7), vapaj (v9)
- 2. nalog (v10): Izvedi narod moj!
- 3. prigovor
- 4. obećanje (v12): Ja ću biti s tobom
- 5. znak potpore (4,2-4.6s.9)
  - Štap/zmija (2-4), ruka (6s), voda/krv (9)
- 3 objekta prigovora (3,11.13;4,1)
  - Mojsije – Bog – narod

Tajanstveni sugovornik

- “glasnik Jahvin” (Izl 3,2) – יהוה – “Bog” Elohim (v4) Abraham, Izak, Jakov i (v6)?
  - Amram 6,20
- יהוה = “Ja sam koji jesam” (3,14)
  - “Bit ću, tko god da ću biti”
= uzvišenost, sloboda
    - Bez obuće (3,5)
  - Spomen za naraštaje (3,15)
  - Milostiv kome sam milostiv (33,19b)
- עמי ‘amî moj narod 3,7.10
- ירד *jarad* sići 3,8

Božja pedagogija

□ pet Mojsijevih poteškoća

■ od krize identiteta 3,11; 4,10

□ Tko sam ja? (3,11)

□ Težak na jeziku (4,10)

■ do izvlačenja (Izl 4,13)

□ Šalji koga hoćeš...? (4,13)

– ne bi li ipak netko drugi...?

□ pedagoški postupak

■ dugačak i otvoren razgovor (3,1-4,17)

■ Bog sama sebe očituje (3,14)

■ ne skriva osjećaje (4,14)

□ ljutnja

Slika Izlaska (Izl 14)

- **Vjera, steći pouzdanje**
(אמן Izl 14,31 usp. Post 15,6)
– Tko? U koga?
- **Zajednica, narod**
- **u Boga i Mojsija (usp. 4,1)**
  - Ako mi ne vjeruju? (4,1)
- **Stanje u 14,10:**
- **Velik strah (ירא), krik (צעק) (14,10)**
- **Izopačenje u 11s?**
- **Napad na Mojsija (11s)**
  - Egipat nema grobnih mjesta?
Uzeo si nas da umremo u pustinji (11)
  - Bolje robovanje (12) – kajinovsko lutanje

Precizna pedagogija

- Mojsijev postupak u 14,13:
- “Ne bojte se!” (ירא)
- – korijen problema iz v10 (ירא)
  - ⇔ protunapad, povlačenje, obrana
  - → “pobojali se (ירא) יהוה” (31)
- יָשַׁע *jāša* ‘spasiti – usred voda
  - Mojsijevo iskustvo u Izl 2 + 14,13.30; 15,2
  - “Gledajte *spasenje!*” (v13)
  - יהוה je *spasio* Izraela (v30)
  - “Postao mi je *spasenje*” (15,2)
- “Što *vičeš* (HB, LXX, Vg i Šarić) k meni!” (14,15)
  - Mojsije Bogu (usp. narod u 14,10 צַעַק)

Božja pobjeda

- יהוה će se boriti za vas (Izl 14,14)
- = Bog čini bezopasnim (14,24s)
  - המם *hāmam* zbuniti, blokirati (24)
  - Blokirani kotači (25)
  - “Egipat” (26x), ne “Egipćani”
- Svrha: 14,4.18.25?
  - “Egipat će spoznati...” v4.18
  - tko govori o i što u v25?
  - Egipat: “יהוה se bori za njih” – spoznaja Boga
- Slika otkupljenja: 14,16.22.29 – nalog, opis, sažetak
- “Posred po mora po suhome”

Mirjam

*Proročica
i predvoditeljica*

Izl 15,20s

Br 12

Mih 6,4

Proročica Mirjam

- ❑ Izl 15,20 – čije ime u NZ?
- Isusove majke Marije
- prva נביאה *n^ebi'â*, u Zakonu
  - ❑ “proročica”
- uz središnji događaj u **Izl 14**
  - ❑ Koje riječi govori i odakle joj (15,21 usp. 1b)
- “Slavom se proslavio...” (v21 usp. 1b)
- **Odgovor, pripjev (ענה ‘anâ “odgovoriti”)**
  - ❑ predvodnička uloga u Izl 15,20?
- Sve se pridružuju – dosl. “za njom” (v20)
  - ❑ novo značenje: “pjevati” u v1.21
- nalog “pjevajte” (v21)

Poput velikoga spasitelja

- ❑ Čija sestra (Izl 15,20)?
- Aronova – liturgijska funkcija
  - ❑ Tko rješava sukob u **Br 12,4**
- “Vas troje u šator sastanka...”
  - ❑ Kako zajednica reagira kad je pogođena gubom (**Br 12,15**)
- Čekaju – sačuvan autoritet (v15)
  - ❑ Usp. “Javljam se proroku...” (v6)
  - ❑ spašava li brata u Izl 2?
  - ❑ Što je Mirjam prema (*Mih 6,4*)
- Predvoditeljica naroda s Mojsijem

Deset zapovijedi – δεκα λογοι (Izl 34,28 Pnz 10,4)

Sadržaj i kontekst

Aktualan sadržaj

- ❑ *Prva zapovijed koja navodi svrhu (usp. Ef 6,2) u Izl 20,12?*
- **Poštuj svoga oca i svoju majku!**
(אב 'ab, אמ 'em Izl 20,12; Pnz 5,16)
  - ❑ *Za koga Dan počinka u Izl 20,10?*
- **Ne radi ni ti, ni tvoj sin i ni tvoja kći!**
(בת ben, בן bat Izl 20,10; Pnz 5,14)
  - ❑ *Božja revnost u Izl 20,5?*
- **“brinem se za krivnju otaca i kod sinova...”**
(Izl 20,5; Pnz 5,9)
  - פקד paqad “pobrinuti se”
    - ❑ = **OBITELJ**

Sugovornik Božji

- **Izl 20,1-17 / Pnz 5,6-21**
- **Cjelovit dijaloški tekst (“Ti”)**
  - **Obećanje prije zapovijedi (Izl 19,5s)**
- **5x “יהוה” tvoj Bog” koji sam te izveo (Izl 20,2)**
- **Izl 20,5.7.10.12:**
  - **Bog revan, koji se brine za krivnju predaka i kod potomaka (v5)**
  - **Ime – ne isprazno izgovarati (v7)**
  - **pripada mu sedmi dan (v10)**
  - **onaj koji ti daje tlo pod nogama na kojem možeš dugo živjeti (v12)**

Istovjetno u Izl 20 i Pnz 5

- Utemeljenje: ja sam te izveo... Izl 20,2 / Pnz 5,6
  - *Stoga nećeš imati drugih bogova*
  - *Zato ćeš čuvati život, brak, vlasništvo, istinu...*
  - v3; v7:
- Zabrana drugih bogova
  - v5s; v9s:
- Zabrana klanjanja idolima i obrazloženje
  - v7; v11
- Čuvanje Božjeg imena
  - v13-15; v17-19
- Ne ubij, ne razaraj brak, ne kradi

Razlike

- **Zašto Dan Gospodnji (Izl 20,11; Pnz 5,15)?**
  - Izl: počinak Božji, svetost
  - Pnz: izlazak + socijalna dimenzija:
    - “sam si bio sluga”
- **Tko govori u Izl 20,1; Pnz 5,1?**
- **Bog (Izl) ⇔ Mojsije (Pnz)**
- **Dodatak u Pnz 5,12.16?**
- **Mojsijeve riječi Izraelu:**
- **“Kao što ti je zapovjedio Jahve, Bog tvoj” (roditelji, subota)**
- **“ove riječi” 20,1 ⇔ 4,44**
- **תורה *tôrâ* Zakon (Pouka)**
- **Kada: Izl 19,1.16; Pnz 1,3?**
- **Izl: 3. mjesec – od Izlaska (19,1), 3. dan (v16)**
- **Pnz: 1. 11. 40.**
  - **Gdje: Izl 19,11.18.20.23; Pnz 4,46-49?**
- **Izl: brdo Sinaj**
- **Pnz: istočno od Jordana, u dolini**

